

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL V. S. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. birželio 21 d. Nr. 242-252

Vilnius

Lietuvos bankas gavo V. S. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2016 m. lapkričio 16 d. įvyko eismo įvykis, kurio metu susidūrus dviem automobiliams buvo apgadintas pareiškėjo automobilis „BMW 530D“ (toliau – automobilis). Pareiškėjas kreipėsi į draudiką, apdraudusį eismo įvykio kaltininko automobilio civilinę atsakomybę privalomuoju transporto priemonių civilinės atsakomybės draudimu, prašydamas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobiliui padarytą žalą.

Draudikas atliko rinkos tyrimą ir gavo trijų skirtingų remonto įmonių pasiūlymus. Pagal UAB „Inchacape motors“ draudikui pateiktą sąmatą, automobilio remonto išlaidos yra 779,75 Eur (be PVM); pagal UAB „Akste servisas“ – 709,30 Eur (be PVM); UAB „Autofortas“ – 878,21 Eur (be PVM). Draudikas 2017 m. sausio 12 d. informavo pareiškėją, kad išvedė minėtų remonto įmonių pasiūlymų vidurkį ir pasiūlė pareiškėjui išmokėti 789,00 Eur draudimo išmoką. 2017 m. sausio 20 d., draudikas išmokėjo pareiškėjui 789,00 Eur draudimo išmoką.

2016 m. gruodžio 12 d. pareiškėjas kreipėsi į nepriklausomą turto vertintoją UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“, pastaroji žalą automobiliui įvertino 900,35 Eur (be PVM). 2017 m. sausio 20 d. pareiškėjas pateikė reikalavimą draudikui išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal nepriklausomo turto vertintojo pateiktą automobilio žalos vertinimą.

Nesutikdamas su draudiko apskaičiuota ir išmokėta draudimo išmoka pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką, prašydamas rekomenduoti draudikui išmokėti skirtumą tarp draudiko išmokėtos draudimo išmokos ir nepriklausomo turto vertintojo apskaičiuotos automobilio žalos.

Draudikas su pareiškėjo reikalavimais nesutinka ir teigia, kad Lietuvos Respublikos transporto priemonių privalomos civilinės atsakomybės draudimo įstatymo (toliau – TPVCPDĮ) 15 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad turtui padarytos žalos dydį nustato draudikas, remdamasis dokumentais, įrodančiais padarytos žalos dydį, atsižvelgęs į visas bylai reikšmingas aplinkybes. Draudikas pažymėjo, kad apžiūrėjo sugadintą automobilį, užfiksavo transporto priemonei padarytus defektus ir ėmėsi papildomų priemonių, siekdamas tiksliai įvertinti pareiškėjo patirtą nuostolį.

Draudikas nurodė, kad, remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos išmokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 15 punktu, draudimo išmoka gali būti apskaičiuojama pagal realiai atliekamus remonto darbus ir teorinių skaičiavimų būdu. Tuo atveju, kai pasirenkamas žalos atlyginimas išmokant draudimo išmoką pinigais, draudimo išmoka yra apskaičiuojama įvertinus būtinąsias remonto išlaidas (be PVM), kurios yra reikalingos atkurti sugadintą turtą ar jo detalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Taisyklės apibrėžta, kad tokiu atveju būtinosios išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Pareiškėjas paprašė, kad žala automobiliui būtų atlyginta išmokant draudimo išmoką. Draudikas, atsižvelgdamas į pareiškėjo pageidavimą gauti draudimo išmoką pinigais ir atsižvelgdamas į Taisyklių 13 punkto nuostatą, kad nukentėjusio trečiojo asmens turtui padarytos žalos dydį galima nustatyti pagal įmonių, kurios turi teisę suremontuoti sugadintą turtą, pateiktus turto remonto išlaidų skaičiavimus, kreipėsi į tris rinkoje veikiančias remonto įmones, gavo jų komercinius pasiūlymus ir išmokėjo pareiškėjui draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal šių remonto įmonių pasiūlymų aritmetinį vidurkį.

Draudikas paaiškino, kad atsisakė remtis pareiškėjo pateikta nepriklausomo turto vertintojo ataskaita kaip žalos dydį įrodančiu įrodymu ir šios ataskaitos neįtraukė į remonto įmonių pasiūlymų vidurkį, nes joje nurodyta automobilio žala nėra pagrįsta jokiais realiais remonto pasiūlymais. Taip pat draudikas nurodė, kad nepriklausomo turto vertintojo ataskaitoje nurodomos darbų ir detalių kainos yra parinktos paties vertintojo, neatsižvelgus į rinkos kainas, nepateikus jokių nurodytas kainas pagrindžiančių įrodymų. Pats pareiškėjas taip pat nepateikė jokių įrodymų, kad rinkoje automobilio remontas jam kainuotų brangiau nei draudiko išmokėta draudimo išmoka.

Draudikas taip pat pažymėjo, kad pateikta nepriklausomo turto vertintojo ataskaita neturi jokios *prima facie* įrodomosios galios ir yra vertinama kaip vienas iš žalos dydžio įrodymų, tačiau nei Draudimo įstatyme, nei TPVCAPDĮ ar Taisyklėse, nei CK ar Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme nėra nustatyta, kad draudimo bendrovė turi pareigą draudimo išmoką mokėti pagal pateiktą nepriklausomo turto vertintojo ataskaitą. Draudikas taip pat nurodė, kad CK 6.251 straipsnyje įtvirtintas visiškas nuostolių atlyginimo principas reiškia, kad nuostolių turi būti atlyginami tiek, kiek asmuo realiai patyrė, o vadovaujantis CK 6.249 straipsniu, žala nėra preziumuojama, tikslų jos dydį turi įrodyti žalos prašantis asmuo.

Įvertinus visa tai, kas buvo išdėstyta, draudiko įsitikinimu, žalos administravimas vyko pagal teisės aktų reikalavimus, nuostolio dydis apskaičiuotas sąžiningai ir yra pakankamas, kad pareiškėjo automobilis būtų atkurtas į iki eismo įvykio buvusių padėtį. Pareiškėjas nepateikė duomenų, kurie patvirtintų, kad automobiliui suremontuoti yra reikalinga didesnė pinigų suma. Dėl šių priežasčių pareiškėjo reikalavimas nepagrįstas ir negali būti tenkinamas.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija) patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių (toliau – Taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus ginčo šalių Lietuvos bankui nurodytus argumentus darytina išvada, kad ginčas iš esmės kilo dėl draudimo išmokos dydžio.

Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo pagrindus bei principus įtvirtina TPVCAPDĮ. TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė, pagal kurią turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių 13 punkte, kuriame nustatyta, kad nukentėjusio trečiojo asmens transporto priemonei padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis atsakingo draudiko įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis arba išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus.

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Atsižvelgiant į pirmiau minėtas eismo įvykio metu patirtos žalos dydžio nustatymą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, pažymėtina, kad turto vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas, bet ne vienintelis, iš žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, todėl taip pat turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į visų turimų – taigi, tiek draudiko, tiek ir pareiškėjo pateiktų – įrodymų visumą. Konstatavus minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, kad turto vertinimo ataskaitos buvimas savaime nesuponuoja ir prielaidos, kad ji turi aukštesnę įrodomąją galią nei kiti žalos administravimo byloje esantys įrodymai ir savaime jų nepaneigia, nes, kaip jau buvo minėta, turto vertinimo ataskaita yra viena iš įrodinėjimo priemonių, kuri turi būti vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles.

Nagrinėjamu atveju pareiškėjas, remdamasis nepriklausomo turto vertintojo sudarytos vertinimo ataskaitos duomenimis, prašo išmokėti 900,35 (be PVM) draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonės remonto išlaidas. Draudikas, siekdamas nugincyti turto vertinimo ataskaitos duomenų teisingumą, vadovaujasi remonto įmonių UAB „Inchacape motors“, UAB „Akste servisas“ ir UAB „Autofortas“ pateikta informacija apie automobilio remonto išlaidas.

Vertinant draudiko pateiktus įrodymus ir nurodytas aplinkybes, svarbu pažymėti, kad turto vertinimą reglamentuojantys teisės aktai numato, jog turto vertinimas – tai nešališkas transporto priemonės vertės apskaičiavimas, apimantis jos aprašymą, vertintojo nuomonę apie jos būklę ir tinkamumą naudoti bei tikėtiną piniginę vertę rinkoje. Vertinant sugadintą transporto priemonę yra siekiama nustatyti transporto priemonei padarytą žalą, kuriai apskaičiuoti sudaroma transporto priemonės atkūrimo (remonto) sąmata.

Vertinant Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktus įrodymus, pagrindžiančius dėl eismo įvykio pareiškėjo turtui padarytos žalos dydį, pažymėtina, kad žala, padaryta asmens turtui, turi būti atlyginama, laikantis visiško nuostolių atlyginimo principo (CK 6.251 straipsnis), kuris iš esmės reiškia, kad žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo privalo būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, lieka iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015). Pažymėtina, kad nustatant žalos dydį turėtų būti vertinami visi įrodymai ir nors nepriklausomo turto vertintojo vertinimo ataskaita neturi didesnės įrodomosios galios nei kiti įrodymai, tačiau ji yra vienas iš žalos faktą patvirtinančių įrodymų ir, kol ji nėra nugincyta kaip įrodymas, negali būti nevertinama visų žalos bylos įrodymų kontekste.

Kaip minėta, nepriklausomo turto vertintojo ataskaitoje nurodyta, kad automobilio remonto išlaidos sudaro 900,35 Eur (be PVM). Remiantis draudiko atliktu rinkos tyrimu, nustatyta, kad UAB „Inchacape motors“ automobilį suremontuotų už 779,75 Eur (be PVM); UAB „Akste servisas“ – už 709,30 Eur (be PVM), o UAB „Autofortas“ – už 878,21 Eur (be PVM). Vertinant draudiko surinktus įrodymus pareiškėjo pateiktų faktinių duomenų (turto vertinimo ataskaitos duomenų) kontekste, nustatyta, kad UAB „Autofortas“ nurodytos 878,21 Eur (be PVM) automobilio remonto išlaidos yra artimiausios turto vertintojo nustatytoms 900,35 (be PVM)

automobilio remonto išlaidoms.

Remiantis nustatytomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į CK 6.251 straipsnyje nurodytą visiško nuostolio atlyginimo principą, tačiau nepaneigiant TPVCAPDĮ įtvirtintų draudimo išmokos skaičiavimo pagal vidutines automobilio remonto išlaidas nuostatų, darytina išvada, kad UAB „Autofortas“ nurodytos 878,21 (be PVM) automobilio remonto išlaidos atitinka tikslios žalos nustatymo sąlygas. Atsižvelgiant į tai ir įvertinus aplinkybę, kad UAB „Autofortas“ sudaryta automobilio remonto sąmata yra objektyvus įrodymas, patvirtinantis, kad už šioje remonto sąmatoje nurodytą sumą automobilis būtų visiškai atkurtas į iki eismo įvykio buvusią padėtį, draudimo išmoka, atlyginanti dėl eismo įvykio pareiškėjo turtui padarytą žalą, turi būti skaičiuojama pagal UAB „Autofortas“ automobilio remonto sąmatoje nurodytas remonto išlaidas. Kadangi Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, jog draudikas yra išmokėjęs 789,09 Eur (be PVM) draudimo išmoką, papildoma draudimo išmoka turėtų būti 89,12 Eur (be PVM).

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.2 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Iš dalies patenkinti pareiškėjo V. S. reikalavimą ir rekomenduoti draudikui išmokėti pareiškėjui papildomą 89,12 Eur (be PVM) draudimo išmoką, atlyginančią UAB „Autofortas“ sudarytoje automobilio remonto sąmatoje nurodytas automobilio remonto išlaidas.

2. Įpareigoti draudiką per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1 punkte nurodytų rekomendacijų įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtų rekomendacijų, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Reguliuojamos rinkos priežiūros skyriaus
viršininkas, pavaduojantis Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Vaidas Cibas